

*Доктор архітектури, професор **Слепцов О.С.**,
кандидат архітектури, доцент **Щербаков О.В.**,
кандидат архітектури, доцент **Меженна Н.Ю.**,
кандидат архітектури, доцент **Русевич Т.В.**,
кафедра Основ архітектури і архітектурного проектування, КНУБА*

КОНКУРСНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЯК МЕТОД НАВЧАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ АРХІТЕКТОРІВ

Анотація: Стаття розповідає про участь та перемогу студентів та викладачів кафедри Основ архітектури і архітектурного проектування КНУБА у відкритому конкурсі, оголошеному Славутицькою міською радою на Ескізний проект пам'ятного знаку-символу у м. Славутич на честь реалізації Меморандуму про взаєморозуміння між урядом України і урядами країн «Великої сімки» та Комісією Європейського Співтовариства щодо закриття Чорнобильської АЕС.

Ключові слова: пам'ятний знак, знак-символ, місто Славутич, конкурс, кафедра Основ архітектури і АП, КНУБА.

Під час навчання на архітектурному факультеті студенти набувають навички в архітектурному проектуванні в процесі творчої роботи над курсовими проектами. Але методи навчання не обмежуються методичною роботою тільки над програмними завданнями, завдяки залученню студентів до конкурсного проектування відбувається взаємозв'язок навчальної і реальної проектної практики.

Прикладом такої роботи стала участь у травні 2016 року студентів п'ятого курсу архітектурного факультету КНУБА кафедри основ архітектури та архітектурного проектування у відкритому конкурсі, оголошеному Славутицькою міською радою на Ескізний проект пам'ятного знаку-символу у місті Славутич на честь реалізації МЕМОРАНДУМУ про взаєморозуміння між урядом України і урядами країн «Великої сімки» та Комісією Європейського Співтовариства щодо закриття Чорнобильської АЕС. Пам'ятний знак передбачається встановити на клумбі при в'їзді у місто (Рис.1).

Славутич - для свого часу нова модель міського будівництва, де тісно взаємодіяли і вирішувалися різні організаційно-діяльні, соціальні, технічні, художні проблеми. Місто, як відомо, виникло в результаті трагічної ситуації-

Рис.1 Ситуаційний план міста Славутич. Опорний план місця проектування.

Рис. 2 Фрагменти міського середовища міста Славутич.

аварії на Чорнобильській АЕС, наслідки якої ще не відчувалися, коли було прийнято урядове рішення про його будівництво. «Ми не знали всієї правди», - відверто сказав тоді головний архітектор проекту Федір Боровик [1].

У будівництві міста брали участь архітектори і будівельники з восьми союзних республік: Литви, Латвії, Естонії, Грузії, Азербайджану, Вірменії, України та Росії, що додало забудові кожного містобудівного кварталу національного колориту. Як результат, зараз місто розділене на тринадцять кварталів: Бакинський, Белгородський, Вільнюський, Добринінський, Єреванський, Київський, Ленінградський, Московський, Ризький, Талліннський, Тбіліський, Чернігівський, Печерський, кожен з яких має свою особливу архітектуру і атмосферу. 26 березня 1988 року видано перший ордер на заселення квартир. На самому ж ділі перше заселення було вже в 1987 році. Територія забудови міста займає 7,5 км², з них 2,5 – житлова зона, решта – функціональні зони [2]. Духовну зону створює комплекс Свято-Іллінського храму, проект якого виконало Науково-проектне архітектурне бюро «Ліцензіарх» під керівництвом доктора архітектури, професора, завідуючого кафедри основ архітектури і архітектурного проектування Олега Слєпцова (Рис.2).

Студенти працювали в творчих групах якими керували: завідувач кафедри, доктор архітектури, професор Олег Слєпцов, доценти Олександр Щербаков, Наталія Меженна, Тетяна Русевич, Сергій С'юмка. На конкурс було представлено чотири варіанти проекту.

Варіант №1 - автори: студенти гр. АБС 54-а Альохіна Т.В., Матвієнко А.А., Сіньков Є.О. (Рис.3)

Форма пам'ятника виходить з концепції, яка полягає у тому, що місто нерозривно пов'язане із атомною енергетикою, тому образ має прямий символічний зв'язок з градирнею атомної станції. Первинна ідея, пов'язана з інтенсивним озелененням споруди, мала доводити перемогу природи над екологічною катастрофою, спричиненою людською необачністю. Проте, пізніше ідея трансформувалася в іншу. Якщо тримати атом під контролем науки та розуму, він приносить користь. Споруда має головний об'єм у вигляді двох видозмінених одно порожнинних гіперболоїдів, що розміщуються на залізобетонному цоколі, заввишки 2м. Перший гіперболоїд, в якому знаходиться атом, символізує науку, а другий, який «обіймає» всю конструкцію, символізує людство. Тому символ – це атом, заключений у ґрати науки, який працює для людей.

На залізобетонному цоколі діаметром 35м закріплені два гіперболоїда, ця інженерна конструкція здатна тримати навантаження від власної ваги. До

Рис.3 Конкурсний проект пам'ятного знаку-символу у м. Славутич. Автори: студенти КНУБА кафедри ОА і АП гр.54-а Альохіна Т.В. Матвієнко А.А. Сіньков Є.О.

того ж, сітчаста структура робить конструкцію стійкою до вітрового навантаження, і не накопичує сніговий покрив.

На висоті 29м знаходиться освітлювальний елемент. Він призначений для освітлення, власне, конструкції. Для додаткового освітлення передбачені 8 прожекторів, які розміщуються всередині більшого гіперболоїда і підсвічують конструкцію з середини.

Варіант №2 – автор: студентка гр. АБС 54-а Кожевнікова А.В. (Рис.4)

Символ міста – архангел, що дає допомогу у часи випробувань. І тому головна ідея в'їзного знаку – рух. Лише вперед, лише вгору, на могутніх крилах у світле майбутнє! Переважно населення Славутича складають колишні жителі Прип'яті, з них вісім тисяч у 1986 році були ще дітьми. Багато жителів Славутича є ліквідаторами і, як ніхто, знають ціну трагедії на ЧАЕС; вони дотепер працюють у межах зони відчуження, займаючись там моніторингом, науковою діяльністю й обслуговуванням законсервованої станції. Славутич – місто з найнижчим середнім віком населення в Україні. Більше третини жителів міста – діти. Монумент символізує ангела, що тільки но починає свій політ, робить найперший і найсильніший ривок крилами, що підійме його над землею, вперед, вгору! Кільця символізують стабільність та безпеку, яку створює саркофаг, який будується над реактором.

Габарити пам'ятного знаку: висота – 17м, діаметр основи – 18м. Основний об'єм знаку запроектований із залізобетону (кільця та тіло Архангела) та металевих конструкцій, вкритих металевими панелями. Конструкцією передбачено встановлення пам'ятнику на бетонний фундамент. За проектом передбачено освітлення у нічний час і озеленення території.

Варіант №3 – автори: студенти гр. АБС 54-а, 54-б Свириденко А.В. Оберемок О.Ю. (Рис.5)

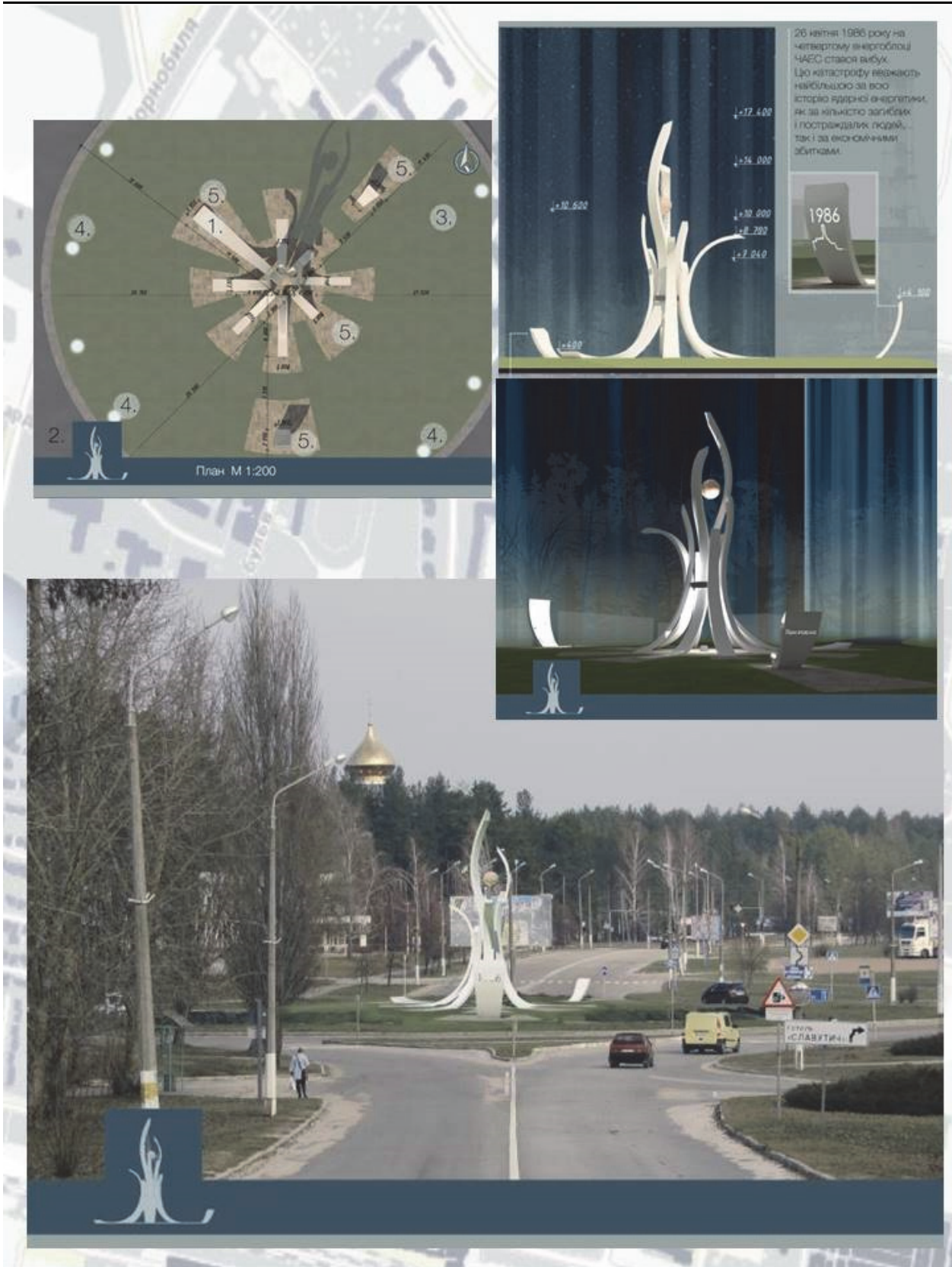
Вісім частин монументу символізують угоду між країнами «Великої сімки» та нашою державою. Тільки об'єднавши зусилля, ми зможемо здолати негативні наслідки катастрофи. Аварія принесла багато жертв та шкоди нашому народу. Незважаючи на всі негаразди, ми повинні рухатися далі, радіти життю, вірити у наступний день, але також ми повинні шанувати пам'ять тих, хто рятував нашу країну від жахливих наслідків аварії, та розповідати нашим нащадкам, про героїв, які віддали своє життя. Монумент символізує відродження.

Габарити пам'ятного знаку: висота – 17м. діаметр основи – 13м. Конструкцією передбачено будівництво пам'ятного знаку з залізобетону,

Рис.4 Конкурсний проект пам'ятного знаку-символу у м. Славутич. Автор: студентка КНУБА кафедри ОА і АП гр. 54-а Кожевнікова А.В.

Рис.5 Конкурсний проект пам'ятного знаку-символу у м. Славутич. Автори: студенти КНУБА кафедри ОА і АП гр. 54-а, 54-б Свириденко А.В. Оберемок О.Ю.

покритого фарбою. А також куля, яка виконана з склопластику, відносно нового матеріалу, який добре витримує атмосферні опади та зміни температур, а також він недорогий. Пам'ятник встановлений на бетонний фундамент.

Також необхідно зазначити, що монумент має деякі інформативні написи, які вирізані у двох частинах, які виступають з-під землі. Для гарного сприйняття пам'ятного знаку в вечірній час, необхідно підсвітити скульптуру. Проектом передбачено озеленення території, а саме висадка декоративних кущів, та квітів за сезоном.

Варіант №4 – автори: студенти гр. АБС 54-а, 54-б Павлюк Ю.Ю. Степанькова Я.С. (Рис.6)

Концепцією ескізного проекту, його головною ідеєю є образ вогню, що втілює незламність і віру нашого народу, силу духу та перемогу. Своєю стрімкістю догори – форма символізує підпис, угоду України і урядами країн «Великої сімки» та Комісією Європейського Співтовариства щодо закриття Чорнобильської АЕС. Організований простір являє собою запрошення до міста, має бути візитною карткою міста, формує естетику простору.

Учасники конкурсу мали можливість доповісти і захистити свої проекти на засіданні журі з розгляду конкурсних робіт яке проходило у будівлі і міської адміністрації міста Славутича (Рис.7), а також поділилися своїми думками і спогадами про поїздку.

Альохіна Т.В, учасниця конкурсу.

Подорож до міста Славутич на оголошення результатів конкурсу стала приємним закінченням навчального року. Місто, в якому час, здається, застиг. Місто, що наче зійшло зі сторінок романів братів Стругацьких. Така собі маленька утопія тиші в оточенні соснових лісів. Привітні люди, акуратні будинки, розмірене життя. В цілому, Славутич здався мені схожим на музейний експонат, але цінний для досвіду та споглядання. Ми почули про багато нових проектів, що колись втіляться у місті, але доти воно здалося сплячим під полуденним сонячним промінням.

Робота над конкурсом дала надію, що нові проекти сколихнуть і пробудять цікавість до відродження Славутича і подібних міст. Хотілося б, звісно, щоб Чорнобильська АЕС не стала єдиним лейтмотивом для створення нового іміджу міста.

Рис.6 Конкурсний проект пам'ятного знаку-символу у м. Славутич. Автори: студентки КНУБА кафедри ОА і АП гр.54-а, 54-б Павлюк Ю.Ю. Степанькова Я.С

Рис. 7 Засідання журі з розгляду конкурсних робіт. Доповідь переможців конкурсу студенток КНУБА кафедри ОА і АП гр.54 а,б Свириденко А.В. Оберемок О.Ю.

Кожевнікова А.В., учасниця конкурсу.

Мабуть в Україні немає людини, котра не чула про Чорнобиль, станцію і теперішню ситуацію. Я, звісно, знала про трагедію і про те, що для людей, які працювали на станції, збудували нове місто Славутич, та бути в ньому, на жаль, не доводилося. І нарешті.... ми прибули до цього дивного міста, що нарекли старою назвою Дніпра, до Славутича. Чисте повітря, співи пташок, сосни та архітектура. Це щось незвичайне. Пропорції, відстані, композиція, метр, ритм.... Мені одразу пришили на згадку Ренесансні «Ідеальні міста» які планувалися та будувалися одночасно. Квартали, форма міста, самі будиночки – у всьому цьому відчувалася жадання архітекторів і проєктувальників допомогти людям, котрим довелося покинути свої домівки, створити для них найкращі з можливих умов, можливо, «нове життя».

До душі мені велика площа в центрі міста і парк біля Київського кварталу. Дуже сподобався поділ на квартали і особливі акценти, такі, наприклад, як мангал у дворі, яким можуть скористуватися всі охочі.

Повертаючись до дому, я була дуже рада, що маю змогу додати краплину історії цьому дивовижному місту, Славутичу.

Свириденко А.В. Оберемок О.Ю., учасниця конкурсу.

Коли ми дізналися про можливість взяти участь у конкурсі, присвяченому пам'яті Чорнобильської катастрофи, то одразу ж погодилися. Це честь для нас – долучитися до увічнення пам'яті трагічно загиблих людей.

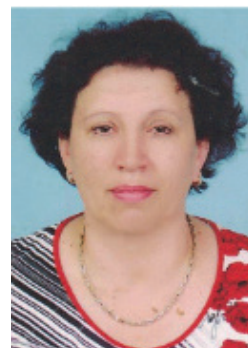
Як усе живе бере силу з Землі та Сонця, так і запропонований пам'ятний знак, зростає з-під землі і захищає у своїх долонях наше світле майбутнє, підіймаючи його ближче до Сонця. Ми всі віримо, що наше майбутнє обов'язково буде чистим та наповненим яскравими фарбами життя. Основна концепція монумента – зародження нового життя.

На захист конкурсної роботи, ми були запрошені до міської адміністрації Славутича, де нас гостинно прийняли та після захисту показали визначні пам'ятки та просто «цікавинки» міста. Усі роботи, представлені на конкурсі, були гідними та мали глибокий зміст. І нам дуже приємно, що саме наш проєкт так високо оцінили.

Не залишилися байдужими і представники керівництва міста Славутича - міський голова Фомічев Юрій Кирилович і т.в.о. начальника управління інфраструктури та капітального будівництва

Мирзоян Галина Володимирівна: *«Студенти Київського національного університету представили на конкурс прекрасні роботи. Нашій комісії дуже важко було зробити вибір, бо у кожній із наданих пропозицій були свої «родзинки» та переваги. Ми побачили високий*

професійний рівень архітектурних вирішень, презентацій та доповідей! Це вже не студенти, а готові спеціалісти з високим рівнем креативу! Проекти яскраві, привертають увагу, розроблені з урахуванням всіх вимог та наших побажань. У роботах навіть є приблизний прорахунок вартості та перелік використаних матеріалів.

Ми з задоволенням продовжимо подальшу співпрацю з кафедрою основ архітектури і архітектурного проектування КНУБА. Велика вдячність учасникам проекту: студентам та їх викладачам!!!»

Переможцями у відкритому конкурсі на Ескізний проект пам'ятного знаку-символу у місті Славутич на честь реалізації МЕМОРАНДУМУ про взаєморозуміння між урядом України і урядами країн «Великої сімки» та Комісією Європейського Співтовариства щодо закриття Чорнобильської АЕС стали група студентів: Свириденко А.В., Оберемок О.Ю.

Проект, автором якого є Кожевнікова А.В., обрано до створення пам'ятного знаку героям, котрі віддали своє життя за свободу, гідність, незалежність єдиної України. Всі студенти і викладачі були відзначені подяками.

Література.

1. <https://irbis-nbuv.gov.ua>
2. <https://uk.wikipedia.org>

СЛАВУТИЦЬКА МІСЬКА РАДА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**ВІДДІА МІСТОВУДУВАННЯ, АРХІТЕКТУРИ
ТА ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ
УПРАВЛІННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА**

Центральна пл., 7 м.Славутич Київська обл. 07100 тел.:(04579) 3-00-11*175 факс: 2-68-68; 2-96-95
веб-сайт: www.e-slavutich.gov.ua електронна пошта: vykonkom@slav.gov.ua

Від 12.09.2016 № 381

На _____ від _____

**Київський національний
університет будівництва та
архітектури**

**Про участь у архітектурно-
містобудівному конкурсі**

27.05.2016 в м.Славутич Київської області відбувся архітектурний конкурс на найкращий ескізний проект пам'ятного знаку – символу на честь реалізації МЕМОРАНДУМУ про взаєморозуміння між урядами країн «Великої сімки» та Комісією Європейського Співтовариства щодо закриття Чорнобильської АЕС.

В конкурсі взяли участь такі студенти Київського національного університету будівництва та архітектури:

Альохіна Т.В., Матвієнко А.А., Сіньков Є.О. (проект №1), Кожевнікова А.В. (проект №2), Павлюк Ю.Ю., Степанькова Я.С. (проект №3), Свириденко А.В., Оберемок О.Ю. (проект №4).

Підсумки журі: проект №1-75 балів; проект №2-100 балів; проект №3-80 балів; проект №4-115 балів.

Переможцем конкурсу на найкращий ескізний проект пам'ятного знаку – символу на честь реалізації МЕМОРАНДУМУ про взаєморозуміння між урядами країн «Великої сімки» та Комісією Європейського Співтовариства щодо закриття Чорнобильської АЕС визначено проект №4-115 балів.

Міський голова

Ю.К. Фомічев

Давиденко І.А.
3-00-11*17

Abstract: The article tells about participation and winning students and faculty basics of architecture and architectural design KNUCA open tenders Slavutych City Council to draft design memorial sign symbol m. Slavutich in honor of the Memorandum of Understanding between the Government of Ukraine and Government " Big Seven "and the Commission of the European Communities on the closure of Chernobyl.

Key words: memorial, sign, symbol, city of Slavutich, contest, Department of Architecture and foundations AP KNUCA

Аннотація: Стаття розповідає об участі і перемозі студентів і преподавателей кафедри Основ архітектури і архітектурного проектування КНУБА в відкритому конкурсі, оголошеному Славутицьким міським советом на Ескизний проект пам'ятного знака-символа в г.Славутич в честь реалізації Меморандума о взаєморозумінні між правительством України і правительствами стран «большой семерки» і Коміссією Європейського Сообщества по закриттю Чернобыльской АЭС.

Ключевые слова: памятный знак, знак-символ, город Славутич, конкурс, кафедра Основ архитектуры и АП, КНУБА.